

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovej, v právnej veci navrhovateľky: **A. M. H. L. R.**, A. zast. JUDr. E. B. advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom S. B., proti odporkyni: **Z. P. – A. P.**, X. V. zast. JUDr. Š. H. advokátom, Advokátska kancelária so sídlom M. č. X. T., **o zaplatenie 5 368 eur s prísl.** na dovolanie navrhovateľky, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. decembra 2007 č. k. 1 Cob 62/2007- 129 (vec Okresného súdu v Trebišove sp. zn. 13 Cb 43/ 2005), takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. decembra 2007 č. k. 1 Cob 62/2007 – 129 **z a m i e t a.**

Navrhovateľka je povinná zaplatiť odporkyni náhradu trov dovolacieho konania v sume 237,34 eur do troch dní na účet jej právnej zástupkyne.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Trebišove svojím rozsudkom z 27. apríla 2007 č. k. 13 Cb 43/2005 – 106, zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi sumu 5 368 eur so 14 % úrokom z omeškania ročne od 24. 01. 2005 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania na účet JUDr. E. B. vo výške 74 283 Sk vedený v T. a.s. č. účtu X. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Tento rozsudok napadla odvolaním odporkyňa a odvolaním napadnutý rozsudok odvolací súd, Krajský súd v Košiciach svojím rozsudkom z 11. decembra 2007 č. k. 1 Cob 62/2007 – 129 rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobkyňu zaviazal zaplatiť náhradu trov konania v sume 74 593 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolací súd svoj zmeňujúci rozsudok odôvodnil tým, že z obsahu spisu – písomnej kúpnej zmluvy a zo zhodného tvrdenia účastníkov konania vyplýva, že účastníci konania dňa 07. 04. 2004 podpísali listinu – kúpna zmluva č. 04/2004 spolu so záväznou objednávkou, ktorá tvorila neoddeliteľnú súčasť kúpnej zmluvy na základe ktorej sa odporkyňa zaviazala vyrobiť a odpredať navrhovateľke 100 ton slnečnice z úrody roku 2004 a umožniť kupujúcej – navrhovateľke nadobudnutie vlastníckeho práva. V bode II. tejto kúpnej zmluvy dohodli predmet zmluvy – semeno slnečnice, druh PR 64 H 61, OLSAVIL a zmluvnú cenu (bez DPH) 226,00 EUR, termín dodávky – október – november 2004. V bode V/2a kúpnej zmluvy sa odporkyňa ako predávajúca zaviazala dodať kupujúcej celú produkciu slnečnice z pestovateľských a ošetrovaných plôch v dohodnutých množstvách podľa kúpnej zmluvy, pričom sa zároveň zaručila, že produkcia dodávanej slnečnice zodpovedá kvalite. Podľa bodu IV. v bode VII./1 kúpnej zmluvy dohodli, že ak predávajúca nedodá slnečnicu v dohodnutom množstve podľa tejto kúpnej zmluvy, zaväzuje sa kupujúcej zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 50 % z ceny nedodaného množstva slnečnice alebo zabezpečiť náhradné plnenie do 20 dní. V bode IX./5 kúpnej zmluvy dohodli, že dodatkom zmluvy je záväzná objednávka.

Zo záväznej objednávky zo 07. 04. 2004, ktorú vystavila navrhovateľka ako objednávateľ vyplýva, že touto objednávkou si zmluvný pestovateľ – odporkyňa objednáva osivo slnečnice pre úrodu v roku 2004 a to hybrid PR 64 H 61 v cene 2 500 Sk – 40 eur vo výmere v hektároch 50 ha/2 tony = 100 ton.

Odvolací súd v konaní skúmal či medzi účastníkmi konania došlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy dňa 07. 04. 2004, teda či obsahuje všetky podstatné náležitosti kúpnej zmluvy podľa § 409 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka, keďže žalovaná namietala uzavretie tejto kúpnej zmluvy. Medzi podstatné náležitosti kúpnej zmluvy patrí v zmysle § 409 Obchodného zákonníka: vymedzenie zmluvných strán, určenie predmetu kúpy, záväzok predávajúceho dodať predmet kúpy kupujúcemu, záväzok previesť vlastnícke právo k tovaru na kupujúceho, záväzok kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu, určenie kúpnej ceny alebo spôsob jej dodatočného určenia prípadne jej ustálenie na základe zákonom predpokladanej zvyklosti.

Z uvedených podstatných náležitostí kúpnej zmluvy v predmetnej kúpnej zmluve zo 07. 04. 2004 a v záväznej objednávke zo 07. 04. 2004 však absentuje dohoda strán o predmete kúpy. Predmetom kúpy podľa § 409 Obchodného zákonníka môže byť iba huteľná vec, určená

čo do množstva a druhu. V prejednávanej veci predmetom kúpy nebola vec určená jednotlivo – individuálne, ale vec určená druhovo a to semeno slnečnice – druh PR 64 H 61 OLSAVIL. V kúpnej zmluve a v záväznej objednávke však nie je uvedené aké množstvo semena slnečnice má navrhovateľka dodať odporkyňi. V záväznej objednávke, ktorá je jednostranným právnym úkonom si odporkyňa objednala osivo slnečnice. Táto záväzná objednávka aj keď bola prílohou a neoddeliteľnou súčasťou predmetnej kúpnej zmluvy č. 04/2004, neobsahuje žiaden záväzok odporkyne dodať navrhovateľke 100 ton semena slnečnice, ako to tvrdí navrhovateľka. V objednávke nie je žiadna zmienka o dodávke semena slnečnice, je tam iba objednávka na osivo slnečnice. Z toho vyplýva, že záväzná objednávka ako príloha a neoddeliteľná súčasť kúpnej zmluvy neodstránila nedostatok kúpnej zmluvy - chýbajúcu dohodu o predmete kúpy čo do množstva dodaného tovaru pretože sa netýkala predmetu kúpy semena slnečnice, ale sa týkala osiva slnečnice. V konaní na súde prvého stupňa na pojednávaní dňa 20. 10. 2006 odporkyňa uviedla, že sa nikdy nezaviazala ani v objednávke ani v kúpnej zmluve na dodávku 2 ton semena slnečnice na 1 ha pôdy. Aj keď je to uvedené v objednávke takýto údaj, je to iba predpokladaný výnos, nie záväzok odporkyne na dodávku takého množstva semena slnečnice pre navrhovateľku.

Záväzok odporkyne dodať navrhovateľke ako kupujúcej semeno slnečnice je v kúpnej zmluve uvedený iba v čl. V/2a, kde sa odporkyňa ako predávajúca zaviazala dodať navrhovateľke ako kupujúcej celú produkciu slnečnice z pestovateľských a osevných plôch v dohodnutých množstvách podľa kúpnej zmluvy. Obe účastníčky konania zhodne potvrdili, že žalovaná v tomto bode V./2a dohodnutú celú produkciu slnečnice z pestovateľských a osevných plôch dodala žalobkyni ako kupujúcej v rozsahu 51,2 ton.

Odvolačný súd dospel k záveru, že účastníčky konania nedohodli predmet kúpy určený čo do množstva a preto medzi nimi nedošlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy v zmysle § 409 Obchodného zákonníka, keďže v kúpnej zmluve absentuje dohoda o množstve tovaru a z toho vyplývajúca ďalšia podstatná náležitosť kúpnej zmluvy – záväzok predávajúcej dodať predmet kúpy kupujúcej a záväzok previesť na ňu vlastnícke právo k predmetu kúpy.

V kúpnej zmluve dohodnutá zmluvná pokuta podľa § 300 Obchodného zákonníka a § 544 Občianskeho zákonníka je záväzok akcesorický, preto sa jeho existencia a dôsledky viažu na hlavný záväzok. Keďže nedošlo k vzniku hlavného záväzku – uzavretiu kúpnej zmluvy, nemôžu nastať ani účinky akcesorického záväzku – povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni zmluvnú pokutu za nedodanie tovaru, ktorej zaplatenie je predmetom tohto sporu. Odvolací súd na základe uvedených skutkových zistení a právneho posúdenia zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu o zaplatenie zmluvnej pokuty 5 368,00 EUR zamietol v celom rozsahu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Prípustnosť dovolania odôvodnila tým, že ide o zmeňujúci rozsudok vo veci samej (§ 238 ods. 1 OSP).

Odôvodnila ho tým, že s právnym názorom odvolacieho súdu nemôže súhlasiť z dôvodov, že v kúpnej zmluve č. 04/2004 zo dňa 07. 04. 2004 čl. II písm. a) je zmluvnými stranami jasne dohodnutý predmet plnenia: SEMENO SLNEČNICE, druh: PR 64 H 61. OLSAVIL. Množstvo tovaru ako podstatná náležitosť kúpnej zmluvy v zmysle § 409 Obchodného zákonníka bolo dohodnuté v Závaznej objednávke zo dňa 07. 04. 2004 uvedením množstva tovaru 100 ton slnečnice, a táto objednávka tvorí na základe dohody zmluvných strán v zmysle čl. IX. ods. 5. Kúpnej zmluvy č. 04/2004 dodatok k uvedenej kúpnej zmluve záväzná objednávka má síce názov „objednávka“, nejde však o jednostranný právny úkon, ako vyslovil názor odvolací súd, ale o dodatok ku kúpnej zmluve, teda dvojstranný právny úkon, ktorý bol podpísaný obidvomi zmluvnými stranami, predávajúcou a kupujúcou. Samotná skutočnosť, že množstvo tovaru je dojednané v dodatku ku kúpnej zmluve, nemôže byť dôvodom na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

Tvrdenie, že množstvo tovaru 100 ton slnečnice bolo dohodnuté v záväznej objednávke zo dňa 07. 04. 2004, potvrdila aj svedkyňa E. K. ktorá bola prítomná pri podpise kúpnej zmluvy a záväznej objednávky. Svedkyňa na str. 2 zápisnice doslovne uviedla, že „Čo sa týka záležitosti zmluvy je pravda, že sme sa priamo v zmluve nedohodli na tom, aké množstvo slnečnice má vypestovať a dodať odporkyňa Z. P. ale potvrdila, že to bolo jednoznačne vymedzené v záväznej objednávke.“ V ďalšej časti svedeckej výpovede svedkyňa jasne potvrdila, že k výnosnosti 2 t/ha dospeli spolu s odporcom na základe konsenzu, pričom svedkyňa navrhovala 2,5 t/ha ale pristúpila na navrhované 2t/ha.

Podľa § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov sa prejav vôle vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol na strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy. Odvolací súd mal pri svojom rozhodovaní skúmať prejav vôle žalobkyne urobený v kúpnej zmluve, resp. v záväznej objednávke, ktorý bol určený žalovanej, nakoľko prejav vôle žalobkyne odobrať množstvo tovaru 100 ton slnečnice bol žalovanej známy, alebo jej musel byť známy.

Túto skutočnosť navrhovateľ preukázal na pojednávaní Okresného súdu Trebišov dňa 20. 10. 2006 (str. 5 zápisnice) s poukazom na Zmluvu o sprostredkovaní uzatvorenú medzi odporkyňou a E. K. toho istého dňa ako kúpna zmluva a záväzná objednávka, t. j. 07. 04. 2004, v ktorej žalovaná objednáva u sprostredkovateľa E. K. práce na príprave a uzavretí obchodného kontraktu na predaj – kúpu k zmluve 04 slnečnica v množstve 100 ton.

Na základe uvedeného je zrejmé, že prejav vôle navrhovateľky – kúpiť semeno slnečnice v množstve 100 ton, určený odporkyni, treba vykladať v súlade s § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka, nakoľko podľa ods. 3 citovaného ustanovenia pri výklade vôle podľa odsekov 1 a 2 sa vezme náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle, včítane rokovania o uzavretí zmluvy a praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli, ako aj následného správania strán, pokiaľ to pripúšťa povaha vecí. Odporkyňa v zmysle uzavretej kúpnej zmluvy navrhovateľke plnila a to dodávkou 51,2 ton semena slnečnice a za dodávku 51,2 ton semena slnečnice vystavila navrhovateľke faktúru č. 010225 zo dňa 11. 01. 2005 v zmluvne dohodnutej výške 226 EUR/tonu.

Odvolačí súd nesprávne právne posúdil vec, nezaoberal sa prejavom vôle navrhovateľky urobenom v kúpnej zmluve, resp. v záväznej objednávke, ktorý bol určený odporkyni na základe čoho došiel k nesprávne právne záveru, že účastníčky konania nedohodli predmet kúpy určený čo do množstva, a preto medzi nimi nedošlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy v zmysle § 409 Obchodného zákonníka. Z uvedeného dôvodu došiel k záveru, že nedošlo k vzniku hlavného záväzku – uzavretiu kúpnej zmluvy a teda nemohli nastať ani účinky akcesorického záväzku – povinnosti odporkyne zaplatiť navrhovateľke zmluvnú pokutu za nedodanie tovaru, ktorej zaplataenie je predmetom tohto sporu. Poukazujúc na horeuvedené skutočnosti navrhol, aby dovolací súd po zvážení všetkých dôvodov uvádzaných v dovolaní, rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Odporkyňa sa na dovolanie navrhovateľky vyjadrila tak, že ho navrhla zamietnuť pre jeho právnu neodôvodnenosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 2 OSP) po zistení, že sú splnené procesné podmienky dovolania, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, (§ 236 ods. 1/, § 238 ods. 1/, § 240 ods. 1/, § 241 ods. 1/, § 242 ods. 1/ OSP). Zistil, že dovolanie nie je podané dôvodne, preto ho zamietol (§ 243b ods. 1, OSP).

Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je daná podľa § 238 ods. 1 OSP. S odôvodnením dovolania dovolateľom však súhlasiť nemožno. Nemožno s ním súhlasiť v tom, že vec odvolací súd nesprávne právne posúdil. Skôr jeho nesúhlas smeruje k nesprávne hodnoteniu dôkazov (§ 132 v spojení s § 211 ods. 2 OSP). Hodnotenie dôkazov je odrazom zisteného skutkového stavu. Podľa ustanovenia § 133 OSP (pre odvolací súd v spojení s § 211 ods. 2 OSP):

„Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti“.

Na veci nič nemení, že toto vyhodnotenie dôkazov vykonal odlišne od prvostupňového súdu. Jeho hodnotenie si osvojuje aj dovolací súd. Na jeho dôvody sa odvoláva a k týmto jeho dôvodom dodáva, že samotná kúpna zmluva jej odpis a tzv. „záväzná objednávka“ (pripojené v spisoch ako č. 1. 7 - 13), je doplnená predtlač, ktorá nezodpovedá obsahu právneho vzťahu, ktorý mala pokryť. Odporkyňa mala slnečnicové semeno dodať z úrody, ktorú sama dopestuje a to v čase keď ešte nevedela a nemohla vedieť, či úrodu docieli. Zmluva bola totiž uzatváraná 07. 04. 2004, kedy slnečnicové semeno sa vysievalo. Neurčitý bol právny úkon, ktorý uzavreli účastníci. Nanajvýš bolo možné v tom čase uzatvoriť zmluvu o budúcej zmluve, kde by uzavretie kúpnej zmluvy bolo viazané na odkladaciu podmienku, teda že odporkyňa dopestuje predpokladané množstvo slnečnice. Kúpna zmluva je upravený typ zmluvy Obchodným zákonníkom (v obchodných vzťahoch), kdežto objednávka je objednávkou, netvorí a nemôže tvoriť súčasť zmluvy. Objedávka právny význam má až svojou akceptáciou tým, komu je adresovaná. Aj ostatné dôvody uvedené odvolacím súdom sú správne a dovolací súd si ich osvojuje.

Z týchto dôvodov dovolací súd považuje rozsudok odvolacieho súdu za vecne správny.

Okrem toho odporkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania a to za jeden právny úkon (podanie dovolacej odpovede) v sume 237,34 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 24. júna 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.

